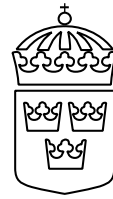

Regeringens proposition

2013/14:49

Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Prop.
2013/14:49

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 november 2013

Fredrik Reinfeldt

Ewa Björling
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag med bemyndigande för regeringen att meddela vissa föreskrifter som rör kommunerna.

Den föreslagna lagen syftar till att ge regeringen möjlighet att i förordningsform komplettera bestämmelser i det s.k. varupaket som har antagits inom EU.

Det föreslås att regeringen får meddela föreskrifter om att en kommun ska informera den myndighet som regeringen bestämmer om åtgärder som begränsar den fria rörligheten för varor. Dessutom ska regeringen få meddela föreskrifter om att kommunerna ska bidra med underlag till program för marknadskontroll och att de ska lämna information till allmänna informationssystem och till kontaktpunkter.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Fri rörlighet för varor	5
4.1	Det icke-harmoniserade området.....	6
4.2	Det harmoniserade området.....	7
4.3	Marknadskontroll	7
5	Gällande rätt.....	8
5.1	EU-förordningen om ackreditering och marknadskontroll.....	8
5.1.1	Marknadskontroll inom EU	8
5.1.2	System för informationsutbyte	9
5.1.3	Svensk förordning om marknadskontroll	10
5.2	EU-förordningen om ömsesidigt erkännande.....	11
6	Organisation för marknadskontroll i Sverige	12
6.1	Statliga marknadskontrollmyndigheter	12
6.2	Kommunal marknadskontroll.....	14
6.3	Samordning av marknadskontroll.....	14
7	En ny lag med bemyndigande.....	15
8	Ikraftträdande.....	20
9	Konsekvenser.....	20
10	Författningskommentar.....	21
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12).....	23
Bilaga 2	Promemorians författningsförslag (Ds 2013:12).....	24
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	30
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	31
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 november 2013		32
Rättsdatablad.....		33

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

2 Förslag till lag med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att i verksamhet som kommunen bedriver för att kontrollera varor

1. informera de myndigheter som regeringen bestämmer vid beslut om en åtgärd som rör den fria rörligheten för varor och om den vidtar eller avser att vidta en sådan åtgärd i händelse av allvarlig risk,

2. bidra med underlag i fråga om program för marknadskontroll till de myndigheter som regeringen bestämmer,

3. bidra med information till allmänna informationssystem till de myndigheter som regeringen bestämmer, och

4. bidra med information till de myndigheter som regeringen bestämmer för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter som kontaktpunkter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

3 Ärendet och dess beredning

Under 2008 antogs det så kallade varupaketet inom EU som innehåller två förordningar och ett beslut. Förordningen (EG) nr 764/2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat är tillämplig sedan den 13 maj 2009. Den har kompletterats med den svenska förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter. Dessutom ingår förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter som trädde i kraft den 1 januari 2010. Varupaketet innehåller även beslut 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter.

Den 6 mars 2008 tillsattes en utredning för att göra en översyn av horisontella bestämmelser inom varu- och tjänsteområdet (dir. 2008:24). En del av uppdraget var att se över och lämna förslag till författningsändringar med anledning av varupaketets rättsakter. Den 3 september 2009 presenterades utredningens betänkande EU, Sverige och den inre marknaden – en översyn av horisontella bestämmelser inom varu- och tjänsteområdet (SOU 2009:71). Betänkandet har hittills utmynnat i en lag och en förordning rörande ackreditering och teknisk kontroll.

För att komplettera beslutsunderlaget inför fortsatta anpassningar av rättsakterna har inom Utrikesdepartementet utarbetats en promemoria Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12). Promemorian har remissbehandlats. En sammanfattning av promemorian finns i bilaga 1, promemorians författningsförslag i bilaga 2 och en förteckning över remissinstanserna i bilaga 3. Remissyttrandena och en remissammanställning är tillgängliga i lagstiftningsärendet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 26 september 2013 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som stämmer överens med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i bilaga 4. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

4 Fri rörlighet för varor

Den fria rörligheten för varor på den inre marknaden är en grundpelare i EU-samarbetet. Den inre marknaden består för närvarande av EU-länderna samt EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein och omfattar mer än 500 miljoner konsumenter och mer än 20 miljoner företag. Sverige är som ett öppet och handelsorienterat land beroende av

en väl fungerande handel för att upprätthålla och förstärka sin konkurrenskraft. Av Sveriges export går hela 70 procent till andra stater inom den inre marknaden. En väl fungerande inre marknad är därför central för Sveriges välbefinnande. Även om principen om den fria rörligheten för varor sedan länge är väl etablerad bör det fortfarande finnas en stor outnyttjad potential som kan uppnås genom att förbättra dess funktionssätt.

För att underlätta den fria rörligheten för varor har EU använt två olika huvudmetoder. Den ena är att anta gemensamma regler för produkter, dvs. att harmonisera regler och den andra är att inom de områden där reglerna inte är harmoniserade tillämpa den grundläggande EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Genom marknadskontroll kontrolleras att produkter på marknaden faktiskt uppfyller gällande regler. I detta kapitel redogörs översiktligt för hur systemet med reglering av produkter, ömsesidigt erkännande och marknadskontroll på den inre marknaden fungerar.

4.1 Det icke-harmoniserade området

Grundprinciperna om varors fria rörlighet slås fast i artiklarna 34 och 35 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Av artiklarna följer att medlemsstaterna är förhindrade att vidta åtgärder som hindrar handel med varor mellan medlemsstaterna. Reglerna omfattar dels direkta förbud och restriktioner mot import av varor, dels åtgärder som mer indirekt hindrar varuhandeln.

Ett av de mest kända rättsfallen på varuområdet är EU-domstolens dom i målet *Cassis de Dijon*.¹ Domstolen fann vid en tolkning av artikel 34 EUF-fördraget att en vara som lagligen tillverkats och saluförts i en medlemsstat som huvudregel inte får vägras tillträde till andra medlemsstaters marknader på grund av nationella regler. Domstolens tolkning kom att kallas principen om ömsesidigt erkännande och har haft stor betydelse för hur EU-gemensamma tekniska regler utformas, i synnerhet för den så kallade nya metoden (se avsnitt 4.2).

Undantag från principen om fri rörlighet för varor ska göras restriktivt. Oavsett om grunden för undantag från fri rörlighet görs med stöd av artikel 36 i EUF-fördraget eller med stöd av EU-domstolens praxis om andra tvingande hänsyn så måste undantagen vara objektivt utformade, nödvändiga för att tillgodose skyddsintresset, proportionella och inte utgöra förtäckta hinder för handeln.

Anmälan av nationella regler

Utkast till nya nationella föreskrifter som innehåller icke-harmoniserade regler för varor ska anmälas till kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna enligt direktivet 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Syftet med direktivet är att kommissionen och andra medlemsstater i ett

¹ Mål 120/78, *Rewe Zentral AG v Bundesmonopolverwaltung für Branntwein (Cassis de Dijon)*, REG 1979, s. 649.

tidigt skede och innan reglerna får antas ska kunna identifiera och lämna synpunkter på regler som riskerar att skapa omotiverade handelshinder mellan länderna på den inre marknaden.

Prop. 2013/14:49

4.2 Det harmoniserade området

Även om principen om ömsesidigt erkännande ansågs banbrytande bedömdes den under 1980-talet inte fungera tillräckligt effektivt för att förverkliga den inre marknaden för varor. Som komplement till principen om ömsesidigt erkännande började regler utfärdas på EU-nivå med gemensamma, dvs. harmoniserade, krav på produkters egenskaper. I dagsläget finns harmoniserade regler för ett stort antal produktområden bl.a. för läkemedel, kosmetika, radio- och teleterminalutrustning, fordon, maskiner, kemikalier och leksaker. Harmoniserade produktregler har huvudsakligen antagits i form av direktiv men på senare år har det blivit allt vanligare med harmoniserade regler i EU-förordningar. När reglerna på ett visst område väl är harmoniserade är medlemsstaterna förhindrade att besluta om regler inom samma område.

Den nya metoden för harmonisering

Rättsakter utformade enligt den nya metoden innehåller jämfört med äldre rättsakter inte några detaljerade tekniska krav på produkters utformning utan endast mer allmänt hållna grundläggande krav. De tekniska detaljkraven återfinns i stället i standarder som på uppdrag av kommissionen utarbetats av de europeiska standardiseringsorganisationerna CEN, CENELEC och ETSI.² Standarderna är i och för sig frivilliga att tillämpa men en produkt som uppfyller standardens specifikationer förutsätts också uppfylla rättsakternas krav.

4.3 Marknadskontroll

Enligt rättsakter som bygger på den nya metoden är det tillverkarens ansvar att se till att en produkt som släpps ut på marknaden uppfyller gällande krav och det krävs därmed ingen förhandskontroll av produkten från myndighetshåll. För att likväl säkerställa att produkter på den inre marknaden uppfyller gällande krav används istället marknadskontroll. Myndigheternas roll är att genom marknadskontrollen kontrollera produkter efter att de släppts på marknaden.

Begreppet marknadskontroll härrör från unionsrätten och etablerades i Sverige i samband med anslutningen till EES-avtalet. I svensk rätt används marknadskontroll i en vidare mening än unionsrättsligt och innefattar åtgärder för att säkerställa att varor på marknaden överensstämmer med gällande krav. Bortsett från kontroll enligt harmoniserad unionslagstiftning avses då även kontroll på icke-harmoniserade områden.

² Europeiska organisationen för standardisering, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering och Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder.

5.1 EU-förordningen om ackreditering och marknadskontroll

Förordningen (EG) nr 765/2008 innehåller ett övergripande ramverk med huvudsakligen regler om ackreditering och marknadskontroll (artikel 1). I huvudsak regleras dock marknadskontrollen i sektorsspecifika bestämmelser genom olika produktdirektiv eller produktförordningar. Syftet med de övergripande och gemensamma reglerna om marknadskontroll är att se till att kontrollen bedrivs enhetligt i olika medlemsstater och för samtliga reglerade produktområden.

Inom EU pågår förhandlingar om en ny EU-förordning om marknadskontroll som bl.a. för samman regler om marknadskontroll från förordning (EG) nr 765/2008, produktsäkerhetsdirektivet 2001/95/EC och sektorslagstiftningen till en gemensam EU-förordning. Förordningen ska enligt kommissionens förslag träda i kraft 2015.

5.1.1 Marknadskontroll inom EU

Marknadskontroll definieras som den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av de offentliga myndigheterna för att se till att produkterna överensstämmer med krav som fastställs i relevant harmoniserad unionslagstiftning och inte hotar hälsan, säkerheten, eller andra aspekter av skyddet av allmänintresset (artikel 2.17). Närmare bestämmelser om marknadskontroll finns i förordningens tredje kapitel. Inledningsvis fastslås tillämpningsområdet för de allmänna bestämmelserna om marknadskontroll (artikel 16 till 26). Av artikel 15.2 framgår att förordningen ska tillämpas endast i den mån det inte finns andra bestämmelser om marknadskontroll i harmoniserad unionslagstiftning. Det innebär att marknadskontrollbestämmelser i sektoriella rättsakter har företräde framför förordningens bestämmelser. Av förordningen följer dessutom att myndigheter inte är förhindrade att vidta mer specifika åtgärder enligt direktivet 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet.

Enligt artikel 16.1 och 16.2 är det varje medlemsstats skyldighet att bedriva marknadskontroll och att se till att sådana produkter tas bort från marknaden som kan äventyra användarens hälsa eller säkerhet, eller på något annat sätt inte uppfyller kraven i harmoniserad unionslagstiftning. Allmänheten, kommissionen och andra medlemsstater ska informeras om vidtagna åtgärder mot produkter. Medlemsstaterna ska enligt artikel 17 informera kommissionen om sina marknadskontrollmyndigheter och deras ansvarsområden. Kommissionen i sin tur har att vidarebefordra informationen till de andra medlemsstaterna. Medlemsstaterna har också en skyldighet att informera allmänheten om marknadskontrollmyndigheterna och deras ansvarsområden och om hur de kan kontaktas.

Artikel 18.1 och 18.2 innehåller närmare bestämmelser om hur marknadskontroll ska organiseras. Medlemsstaterna ska inrätta

mekanismer för kommunikation och samordning mellan olika marknadskontrollmyndigheter och ska även inrätta förfaranden för att följa upp information om risker och olyckor samt bevaka att korrigerande åtgärder vidtas.

Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 18.5 inrätta, genomföra och regelbundet uppdatera program för marknadskontroll. Medlemsstaterna kan antingen upprätta ett allmänt sektorsövergripande program eller flera sektorsspecifika program. Vad programmen ska innehålla regleras inte närmare i förordningen men vad som avses är information om hur den nationella marknadskontrollen bör bedrivas. Myndigheter i olika medlemsstater ska med ledning av denna information kunna samarbeta med varandra och samordna sin marknadskontroll. Kommissionen och de andra medlemsstaterna ska underrättas om programmen och de ska dessutom göras tillgängliga för allmänheten.

Det åligger också medlemsstaterna att enligt artikel 18.6 regelbundet se över och bedöma hur kontrollverksamheten fungerar. Sådan översyn ska göras minst vart fjärde år och resultatet ska meddelas kommissionen och de andra medlemsstaterna samt göras tillgängligt för allmänheten.

Artikel 19 innehåller bestämmelser om vilka åtgärder för marknadskontroll som marknadskontrollmyndigheterna får vidta. Myndigheterna ska enligt artikel 19.1 göra kontroller i tillräcklig omfattning av produkters egenskaper genom dokumentkontroll eller genom fysisk kontroll av produkten och detta ska ske med beaktande av etablerade principer för riskbedömning och övrig information. Myndigheter får även kräva information från ekonomiska aktörer och det inbegriper tillträde till lokaler och rätt att ta provexemplar av produkter. Myndigheterna får dessutom ”förstöra” eller göra produkter ”obrukbara” om de utgör en allvarlig risk.

Artikel 21 innehåller bestämmelser som ska följas vid beslut om åtgärder mot en ekonomisk aktör.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 24.1 säkerställa informationsutbyte och effektivt samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter både inom det egna landet och med myndigheter i andra medlemsstater.

5.1.2 System för informationsutbyte

Medlemsstaterna ska säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna vidtar nödvändiga åtgärder för sådana produkter som utgör en allvarlig risk och som kräver ett snabbt ingripande samt att marknadskontrollmyndigheterna utan dröjsmål informerar kommissionen, artiklarna 20 och 22. Det system som ska användas är systemet för snabbt informationsutbyte (Rapex) som redan används för att informera om farliga konsumentprodukter enligt direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet. Det övergripande syftet med systemet är att snabbt sprida information om direkt farliga produkter.

I Sverige är Konsumentverket sedan 2004 ansvarig myndighet för Rapex enligt förordningen (1993:1322) om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror. Konsumentverket ska ta emot information om varning från andra medlemsstater och vidarebefordra informationen till andra

berörda myndigheter samt snarast underrätta kommissionen om en produkt som har Rapex-notifierats finns på den svenska marknaden. Om en svensk myndighet vill föra in information om en produkt i Rapex-systemet så sker det genom Konsumentverket som tar emot och kontrollerar anmälan och förmedlar informationen vidare till kommissionen.

Kommissionen ska enligt artikel 23 tillhandahålla ett allmänt arkiverings- och informationsutbytessystem för frågor om marknadskontroll. Det system som utformats kallas ICSMS. Systemet ska exempelvis innehålla information om produkter som utgör en risk, resultat av provningar, restriktiva åtgärder som har vidtagits, kontakter med berörda ekonomiska aktörer och motivering till varför åtgärder har vidtagits eller inte vidtagits.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) fungerar som administrerande myndighet och kontaktpunkt för ICSMS men enskilda marknadskontrollmyndigheter ansvarar för att föra in information i systemet. Swedac hanterar övergripande frågor gällande systemet på EU-nivån och ger råd och stöd till marknadskontrollmyndigheter om användningen av systemet.

Kommissionen kan även informeras om en marknadskontrollmyndighet förbjuder eller begränsar tillhandahållandet av en vara, drar tillbaka eller återkallar den från marknaden genom ett s.k. skydds-klausulsförfarande (artikel R31–32 i beslut 768/2008/EG). En sådan informationsskyldighet inträder om en vara utgör en risk för exempelvis människors säkerhet eller hälsa enligt produktkraven i en viss rättsakt. Informationen syftar till att sprida information om produkter som inte uppfyller gällande krav till samtliga EU-länder så att nödvändiga åtgärder kan vidtas. Förfarandet möjliggör även för kommissionen att utvärdera om vidtagna nationella åtgärder är förenliga med EU-rätten.

5.1.3 Svensk förordning om marknadskontroll

Förutom att det finns regler om marknadskontroll i författningar som reglerar rena produktkrav finns det i svensk rätt en övergripande förordning om marknadskontroll. Förordningen (2005:893) om marknadskontroll av varor innehåller generella bestämmelser för hur marknadskontroll ska bedrivas.

Med marknadskontroll i förordningens mening avses en myndighets åtgärd för att säkerställa att en vara som har gjorts tillgänglig på marknaden uppfyller gällande krav. Förordningens definition är alltså vidare än definitionen i förordningen (EG) nr 765/2008 och gör ingen åtskillnad på åtgärder som vidtas enligt harmoniserad unionslagstiftning eller enligt rent nationell lagstiftning på icke-harmoniserade områden.

Exempel på övergripande målsättningar är att behovet av marknadskontroll ska bedömas för varje varukategori för sig och att hänsyn ska tas till varornas egenskaper och risker. Myndigheter ska så långt det är möjligt och ändamålsenligt samordna sina marknadskontrollåtgärder (3 §).

I förordningen finns också bestämmelser om att det vid Swedac ska finnas ett Marknadskontrollråd, se avsnitt 6.3, för samordning av marknadskontroll. Prop. 2013/14:49

5.2 EU-förordningen om ömsesidigt erkännande

Förordningen (EG) nr 764/2008 innehåller regler som behöriga myndigheter ska följa vid ingripanden mot en vara i landet som lagligen satts på marknaden i en annan medlemsstat. Principen om ömsesidigt erkännande regleras inte närmare i förordningen utan den innehåller bestämmelser som syftar till att säkerställa att principen fungerar på avsett sätt.

De ingripanden som avses i förordningen är förbud mot att varan släpps ut på marknaden, ändring eller ytterligare provning av varan innan den får släppas ut eller vara kvar på marknaden samt ett återkallande av varan eller varutypen från marknaden. Förordningen omfattar regler som inte är föremål för harmonisering på EU-nivå och som fastställer krav på produkters egenskaper (artikel 2.1) inklusive jordbruks- och fiskeprodukter.

Av artikel 6 framgår att myndigheten måste kommunicera skriftligt med den ekonomiska aktören inför ett beslut. Myndigheten ska informera om de regler som har lagts till grund för bedömningen och de omständigheter som motiverar att någon av de grunder som anges i artikel 36 EUF-fördraget eller andra tvingande hänsyn av allmänintresse är tillämpliga. Myndigheten ska också ange skäl till varför beslutet är ändamålsenligt och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade målet. Näringsidkaren ska ges minst 20 arbetsdagar för att lämna synpunkter och myndigheten ska efter denna tidsfrists utgång inom 20 arbetsdagar meddela beslut. Myndigheten kan i komplicerade fall flytta fram tiden för meddelande av beslut med ytterligare 20 arbetsdagar.

Förutom den ekonomiska aktören ska även kommissionen underrättas om beslutet enligt artikel 6.2. Om myndigheten inte underrättar den berörda ekonomiska aktören om att ett beslut har fattats ska den berörda produkten anses lagligen saluförd här i landet. Beslutet ska kunna överklagas samt innehålla en upplysning om hur man överklagar.

När det gäller produkter som bl.a. innebär en allvarlig risk för användare får myndigheten enligt artikel 7 tillfälligt förbjuda varan direkt. När det gäller tillfälliga förbud ska de motiveras utifrån de tekniska och vetenskapliga uppgifter som beslutet grundar sig på om varan utgör en allvarlig säkerhets- och hälsorisk för användarna enligt artikel 7.1 a). Även beslut enligt artikel 7 ska kunna överklagas och myndigheten ska underrätta såväl den ekonomiska aktören som kommissionen om beslutet.

Av artiklarna 9 och 10 följer också att det ska upprättas kontaktpunkter i varje medlemsstat som exempelvis har till uppgift att tillhandahålla ekonomiska aktörer, myndigheter eller andra medlemsstater information om vilka tekniska regler som är tillämpliga för en viss vara.

Prop. 2013/14:49 Kontaktpunkterna ska besvara frågor och tillhandhålla informationen inom 15 arbetsdagar.

Svensk förordning om ömsesidigt erkännande

Förordning (EG) nr 764/2008 kompletteras nationellt av förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpningen av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter. I den svenska förordningen regleras hur underrättelserna om de beslut som ska meddelas till kommissionen enligt ovan ska hanteras nationellt. Behöriga myndigheter ska sända underrättelser till Kommerskollegium som i sin tur ska meddela kommissionen. Behöriga myndigheter definieras som statliga och kommunala myndigheter som, i enlighet med gällande författningar, har behörighet att besluta om åtgärder som omfattas av förordning (EG) nr 764/2008. Länsstyrelser och kommunala myndigheter ska inte lämna underrättelser direkt till Kommerskollegium utan till samordnande myndigheter som i sin tur meddelar Kommerskollegium. Med samordnande myndighet avses statliga myndigheter som, i enlighet med gällande författningar, har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning eller samordning inom ett visst sakområde.

Beslut enligt artikel 7 i förordningen (EG) nr 764/2008 ska meddelas till kommissionen. Även om kommissionen informerats ska Kommerskollegium och samordnande myndighet också informeras enligt 7 § förordningen om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter.

Kommerskollegium utses i förordningen till kontaktpunkt enligt artiklarna 9 och 10 i EU-förordningen. För att kollegiet ska kunna utföra denna uppgift har det också införts en skyldighet för behöriga myndigheter att lämna sådan information till kollegiet som behövs för att den ska kunna fullgöra uppgiften som kontaktpunkt.

6 Organisation för marknadskontroll i Sverige

Marknadskontrollen i Sverige är i jämförelse med många andra medlemsstater decentraliserad och ett tjugotal statliga myndigheter bedriver marknadskontroll enligt sektorsspecifika författningar. Även om huvuddelen av den svenska marknadskontrollen utförs av statliga myndigheter medverkar även kommunerna i varierande omfattning enligt såväl horisontella som sektorsspecifika författningar.

6.1 Statliga marknadskontrollmyndigheter

Förordningarna (EG) nr 764/2008 och (EG) nr 765/2008 utgör som nämnts ovan ett övergripande och horisontellt regelverk för varor som

omfattar de flesta produktområden på den inre marknaden. I det följande berörs kort några av de statliga marknadskontrollmyndigheterna med exempel på några av deras ansvarsområden enligt den sektorsspecifika lagstiftningen.

Elsäkerhetsverket utövar tillsyn över elektrisk materiel som används av både konsumenter och yrkesmässigt. Harmoniserade regler på området finns exempelvis i direktiv 2006/95/EG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (lågspänningsdirektivet) men även i ett flertal andra rättsakter som reglerar elprodukter. Genom bl.a. ellagen (1997:857) och förordningen (1993:1068) har bestämmelser i lågspänningsdirektivet införlivats och av 12 kap. 1 § i lagen samt 14 § i förordningen följer att Elsäkerhetsverket ansvarar för efterlevnaden av bestämmelserna.

Konsumentverket har det övergripande ansvaret för konsumentprodukter som omfattas av direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet som har införlivats genom produktsäkerhetslagen (2004:451). Det finns även harmoniserade regler i exempelvis direktiv 2007/48/EG om leksakers säkerhet som har införlivats genom lagen (2011:579) om leksakers säkerhet samt förordningen (2011:703) med samma namn. Verket utövar enligt 13 § förordningen om leksakers säkerhet marknadskontroll på området men Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket utövar enligt 14 och 15 §§ marknadskontroll när det gäller kemiska respektive elektriska egenskaper hos leksaker. Kommunala konsumentvägledare medverkar i marknadskontroll på uppdrag av Konsumentverket.

Kemikalieinspektionen har enligt 26 kap. miljöbalken och 2 kap. miljötillsynsförordningen (2011:13) ansvar för kemiska produkter och biotekniska organismer. Större delen av området består av harmoniserade regler i olika direktiv och förordningar såsom exempelvis direktiv 2011/65/EU om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning och förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH). Inspektionen ansvarar för tillsynen av så kallade primärleverantörer med vilket avses företag som tillverkar eller för in produkter till Sverige och har ett centralt ansvar och bidrar även med tillsynsvägledning till kommuner.

Arbetsmiljöverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av ett stort antal produkter. Flera av dessa produkter omfattas av harmoniserade regler (maskiner, personlig skyddsutrustning, tryckbärande anordningar, enkla tryckkärl och utrustningar för användning i explosionsfarlig miljö). Verket bedriver även marknadskontroll av en stor mängd produkter som inte omfattas av harmoniserade regler t.ex. stegar och ställningar. Många produkter, bl.a. stegar och personlig skyddsutrustning, används såväl yrkesmässigt som av konsumenter och för dessa produkter finns ett delat ansvar och nära samarbete mellan Arbetsmiljöverket och Konsumentverket.

6.2 Kommunal marknadskontroll

I likhet med vad som gäller för de statliga myndigheterna regleras kommunernas medverkan i marknadskontrollen i den sektoriella lagstiftningen som också utgör grunden för kommunernas åligganden i detta hänseende. En vanlig metod är att ansvaret är fördelat mellan en central förvaltningsmyndighet som har ett övergripande ansvar medan kommuner utövar operativ tillsyn på lokal nivå. Detta är fallet när det gäller t.ex. livsmedel och kemikalier. Såväl den statliga marknadskontrollmyndigheten som den kommunala kan i olika avseenden fatta beslut om hur en produkt ska hanteras eller förbjuda försäljning av den. I det följande berörs i korthet några av de ansvarsområden inom vilka kommunerna verkar.

Ansvaret för kemikalieområdet är enligt vad som framgått ovan uppdelat mellan Kemikalieinspektionen och kommunerna i 2 kap. 21 och 31 och 32 §§ miljötillsynsförordningen. Kemikalieinspektionen ansvarar för kontroll av primärleverantörer medan kommunerna huvudsakligen ansvarar för detaljhandelsledet och verkar på den lokala nivån. När det gäller kosmetiska produkter är området harmoniserat genom bestämmelser i förordning (EG) 1223/2009 om kosmetiska produkter. Kommunerna har ett delat ansvar tillsammans med Läkemedelsverket enligt 2 kap. 23, 31 och 34 och 35 §§ miljötillsynsförordningen. Kommunerna har ansvar för kontroll i detaljhandelsledet över vissa läkemedel enligt 20 och 21 §§ lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel och har ett med Livsmedelsverket delat ansvar för livsmedel enligt 11 § livsmedelslagen (2006:804).

6.3 Samordning av marknadskontroll

Den svenska decentraliserade organisationen för marknadskontroll kräver ett samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna för att fungera på ett optimalt sätt. En produkt regleras ofta av flera rättsakter vilket för svenskt vidkommande kan leda till att flera olika myndigheter ansvarar för tillsyn av en och samma produkt. För att administrera samarbetet mellan myndigheterna har ett Marknadskontrollråd skapats vars verksamhet regleras i 4–10 §§ förordningen (2005:893) om marknadskontroll av varor. För närvarande medverkar i rådet 15 statliga myndigheter som bedriver marknadskontroll samt Kommerskollegium och Tullverket. Swedac fungerar som rådets sekretariat. Rådet är framförallt ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna men rådet ska också arbeta för att underlätta allmänhetens och näringslivets kontakter med berörda myndigheter. Kommunerna medverkar för närvarande inte i marknadskontrollrådet.

7 En ny lag med bemyndigande

Regeringens förslag: Det ska införas en ny lag som innebär att regeringen får meddela föreskrifter om att en kommun ska informera de myndigheter som regeringen bestämmer om åtgärder som begränsar den fria rörligheten för varor. Dessutom ska regeringen få meddela föreskrifter om att en kommun ska bidra med underlag till program för marknadskontroll och att den ska lämna information till allmänna informationssystem och till kontaktpunkter.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Den första punkten har förtydligats i fråga om när informationsskyldigheten inträder och i förhållande till vilken mottagare som informationen ska lämnas. Den tredje punkten har ändrats på så sätt att information till allmänna informationssystem ska lämnas till de myndigheter som regeringen bestämmer. Punkten har även delats upp genom att en ny fjärde punkt har lagts till.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning.

Några remissinstanser har lämnat synpunkter på utformningen av lagförslaget. *Swedac* anför att det bör framgå av 1 § 1 att uppgifterna ska lämnas till statliga myndigheter som inledningsvis tar emot informationen och vidarebefordrar den till kommissionen. Det är dessutom oklart vilka förfaranden som avses i den föreslagna punkten. Myndigheten är av uppfattningen att det även är oklart dels vad som avses med begreppet kontaktpunkter i 1 § 3, dels vilket informationssystem som avses. Kommunerna bör inte lämna information direkt i det allmänna informationsstödsystemet (ICSMS) utan informationen bör lämnas genom en statlig samordnande myndighet.

Sveriges Kommuner och Landsting avstyrker förslaget när det gäller utformningen av 1 § 1 vad avser kommunernas informationsskyldighet i förhållande till kommissionen och delar i huvudsak vad *Swedac* anför i den delen.

Malmö kommun anför att första punkten är för omfattande och att informationsskyldigheten endast bör omfatta beslut. En informationsplikt som omfattar alla enskilda åtgärder hos kommunen som på något sätt kan inskränka den fria rörligheten är enligt Malmö kommun inte nödvändigt för att EU-lagstiftningen ska kunna uppfyllas och det är inte heller lämpligt.

Swedac understryker vikten av att marknadskontrollmyndigheter pekas ut i lagstiftningen och även *Stockholms kommun* anför att det är bra att dessa anges.

Elsäkerhetsverket anser att det är tillräckligt att delge Kommerskollegium beslut som hindrar den fria rörligheten. Övrig kommunikation innebär onödigt administrativt arbete för myndigheten i förhållande till EU-förordningarnas syften.

Enligt artikel 288 i EUF-fördraget ska en EU-förordning ha allmän giltighet. Den ska till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Ett flertal bestämmelser i de två EU-förordningarna i varupaketet innehåller bestämmelser som riktar sig till myndigheter. Vissa bestämmelser riktar sig emellertid till medlemsstaterna som rättssubjekt vilket innebär att kompletterande nationella föreskrifter behöver beslutas för att förordningarna ska kunna tillämpas och få genomslag på nationell nivå. Regelverket på varuområdet är som nämnts ovan (avsnitt 5.1) indelat i dels horisontella föreskrifter, dels sektorsspecifika sådana vilka även innehåller merparten av de relevanta bestämmelserna på området.

Regeringen bedömer att dagens fördelning mellan horisontella och sektoriella regler i princip bör behållas men justeras efter tillkomna EU-rättsliga regler. Flertalet bestämmelser som riktar sig till medlemsstaterna kompletteras därför lämpligen i sektorslagstiftningen. I de sektoriella regelverken bör ansvariga myndigheter och kommuner som verkar inom varupaketets tillämpningsområde pekas ut. Av nuvarande regler framgår det emellertid inte, med några undantag, vilka som är marknadskontrollmyndigheter enligt förordning (EG) nr 765/2008. Regeringen delar därför *Swedacs* och *Stockholms kommuns* uppfattning att detta bör framgå. Det ökar tydligheten men även rättssäkerheten eftersom bestämmelserna ger myndigheterna rätt att vidta förhållandevis långtgående åtgärder mot enskilda. Dessutom innehåller bestämmelserna viktiga förvaltningsrättsliga rutiner som bidrar till att förbättra den fria rörligheten för varor.

I enlighet med vad som föreslogs i betänkandet EU, Sverige och den inre marknaden (SOU 2009:71) och i promemorian Marknadskontroll och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12) finns det vid sidan av de sektorspecifika regelverken ett behov av en ny författning som samlar sektorsövergripande regler om varor i ett övergripande regelverk. Dessa bestämmelser bör lämpligen meddelas i en förordning (se nedan).

Kommunal medverkan vid kontroll av varor

Kommunerna omfattas fullt ut av EU-rätten på samma sätt som de statliga myndigheterna. I den utsträckning som kommunerna medverkar i verksamhet som omfattas av varupaketets tillämpningsområden är de på samma sätt som de statliga myndigheterna bundna av bestämmelserna (se bl.a. mål C-103/88, *Fratelli Costanzo mot Milano kommun*, REG 1989 s. 01839, p 30-33). Enligt EU-rätten är det alltså inte av betydelse om det är kommunerna eller de statliga myndigheterna som har ett ansvar eftersom båda är en del av det "offentliga eller allmänna". Kommunernas roll bör därför framgå av regelverket.

Vissa av de bestämmelser som är i behov av kompletteringar på nationell nivå innebär skyldigheter för kommunerna i den mening som avses i 8 kap. 2 § 3 regeringsformen och som därför kräver stöd i lag. Regeringen går i det följande igenom de skyldigheter som den bedömer kräver lagstöd.

Enligt artikel 18.5 i förordningen (EG) nr 765/2008 ska medlemsstaterna inrätta, genomföra och regelbundet uppdatera program för marknadskontroll (se avsnitt 5.1.1).

Sedan förordningen (EG) nr 765/2008 trädde i kraft har regeringen administrerat rapporteringen av program för marknadskontroll genom att inhämta information från berörda myndigheter. Rapporteringen är inte av sådan natur att det finns något särskilt skäl för att den bör utföras av regeringen. I syfte att åstadkomma en mer permanent fungerande arbetsordning bör den nya förordningen innehålla en regel om att statliga marknadskontrollmyndigheter årligen ska utarbeta samt följa upp program för marknadskontroll. I den mån kommunala myndigheter bedriver marknadskontroll bör de bistå samordnande statliga myndigheter med underlag för utarbetande av program för marknadskontroll.

Systemet för snabbt informationsutbyte (Rapex)

Konsumentverket är i dagsläget ansvarig myndighet för Rapex-systemet som ska användas när myndigheter vidtar åtgärder mot en konsumentvara som enligt produktsäkerhetslagstiftningen utgör en allvarlig risk (se avsnitt 5.1.2). Myndigheter har enligt den ordningen en skyldighet att underrätta Konsumentverket som i sin tur har till uppgift att meddela kommissionen genom Rapex-systemet. Enligt artikel 22 i förordningen (EG) nr 765/2008 ska medlemsstaterna informera kommissionen när de vidtar eller avser att vidta åtgärder mot varor som utgör en allvarlig risk enligt artikel 20 genom att använda Rapex. Även kommunerna bör i den mån de bedriver marknadskontroll omfattas av skyldigheten att lämna information i systemet till den myndighet som regeringen bestämmer. Den skyldigheten bör stödja sig på det föreslagna normgivningsbemyndigandet i 1 § 1.

Underrättelser och information enligt förordning (EG) nr 764/2008

Av artiklarna 6.2 och 7 i förordningen (EG) nr 764/2008 följer att behöriga myndigheter ska meddela kommissionen vid beslut om att exempelvis förbjuda en vara från att släppas ut på marknaden (se avsnitt 5.2). Bestämmelserna har redan anpassats nationellt genom 5–8 §§ förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter. Enligt 5 och 6 §§ ska kommuner och statliga myndigheter lämna informationen till Kommerskollegium och samordnande myndigheter som i sin tur meddelar kommissionen om beslutet. Informationsskyldigheten enligt förordningen (EG) nr 764/2008 fullgörs lämpligen för kommunernas del genom att informationen lämnas till de myndigheter som regeringen bestämmer som sedan har att meddela kommissionen. Informationsskyldigheten regleras i lagförslaget i 1 § 1.

Information till det allmänna informationsstödsystemet (ICSMS)

Kommissionen har som ovan angetts (se avsnitt 5.1.2) beslutat använda systemet ICSMS för att uppfylla vad som gäller enligt artikel 23 i

förordningen (EG) nr 765/2008 om att utveckla ett allmänt arkiverings- och informationsutbytessystem. Kommunerna bör i den mån de utför marknadskontroll omfattas av skyldigheten att tillhandahålla information i systemet. Den skyldigheten bör för kommunernas del stödja sig på det föreslagna normgivningsbemyndigandet i 1 § 3.

Information till kontaktpunkter

Av artiklarna 9 och 10 i förordning (EG) nr 764/2008 följer en skyldighet för medlemsstater att upprätta kontaktpunkter (se avsnitt 5.2). Bestämmelsen har redan anpassats nationellt genom 10 § förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter. Av den bestämmelsen följer att Kommerskollegium har utsetts till kontaktpunkt och att kommuner och statliga myndigheter ska lämna information till kollegiet. I enlighet med vad som gäller för närvarande bör kommunerna även fortsättningsvis bidra med information till de myndigheter som regeringen bestämmer. Den skyldigheten regleras i lagförslaget i 1 § 4.

Regeringen får meddela föreskrifter

Regeringen bör ges möjlighet att meddela föreskrifter om hur de ovan angivna skyldigheterna för kommunerna ska regleras. Det bör därför införas ett normgivningsbemyndigande i en ny lag. De kompletterande bestämmelser som är nödvändiga för att ge EU-förordningarna avsedd effekt är främst av administrativ karaktär och innehåller inte i sig några mer omfattande skyldigheter för kommunerna.

Som anförts i betänkandet EU, Sverige och den inre marknaden (SOU 2009:71, s. 321) ger nuvarande bestämmelser som på ett horisontellt plan berör varuområdet och den fria rörligheten ett mycket splittrat och oenhetligt intryck. Regleringen skulle därför bli tydligare för såväl kommuner som statliga myndigheter om verksamheterna reglerades på ett likartat sätt i ett enhetligt och gemensamt regelverk. Genom att samtliga bestämmelser förs samman i en förordning kan myndigheter och enskilda få den helhetsbild av de övergripande reglerna på varuområdet som idag saknas. En sådan lösning kan bidra till att förbättra den inre marknadens funktion på varuområdet vilken gynnar såväl företag som konsumenter. Samma regler bör därför i största möjliga mån gälla för kommunerna och de statliga myndigheterna. Med tanke på att de statliga myndigheterna till skillnad från kommunerna har ett övergripande och mer omfattande ansvar bör dock undantag kunna göras från den principen där så är påkallat.

Utformningen av normgivningsbemyndigandet

Informationsskyldigheten i 1 § 1 omfattar sådan slags information som avses i artiklarna 6 och 7 i förordning (EG) nr 764/2008 samt artiklarna 20 och 22 i förordning (EG) nr 765/2008. Enligt lagförslaget i promemorian ska informationsskyldigheten fullgöras genom att uppgifterna lämnas till kommissionen. *Swedac* och *Sveriges Kommuner och Landsting* anför dock att det av lagen bör framgå att informationen ska lämnas till en myndighet istället för till kommissionen. Eftersom

avsikten med förslaget inte är att kommunerna ska lämna informationen direkt till kommissionen utan först till en myndighet delar regeringen remissinstansernas uppfattning (prop. 2012/13:157, s. 33). Informationen i Rapex enligt artiklarna 20 och 22 registrerar marknadskontrollmyndigheten själv i systemet. Den myndighet som har utsetts som ansvarig myndighet för systemet tar emot och kontrollerar informationen samt förmedlar den vidare till kommissionen. Eftersom en myndighet är den initiala mottagaren av uppgifterna bör bestämmelsen även med avseende på Rapex utformas så att det framgår att informationen ska lämnas till de myndigheter som regeringen bestämmer.

Malmö kommun anför att informationsskyldigheten i 1 § 1 bör inskränka sig till situationer då en kommun meddelar ett beslut som inskränker den fria rörligheten.

Normgivningsbemyndigandet är som nämnts ovan bl.a. avsett att omfatta informationsskyldighet enligt artiklarna 20 och 22. Informationsskyldigheten inträder om en medlemsstat *vidtar eller avser att vidta en åtgärd* om att förbjuda, återkalla eller dra tillbaka en vara från marknaden i händelse av allvarlig risk. Eftersom EU-förordningar är direkt tillämpliga och till alla delar bindande är det viktigt att tillämpningsområdet för förordningarna inte inskränks på nationell nivå. Av den anledningen är det inte lämpligt att begränsa tillämpningsområdet för förordningen (EG) nr 765/2008 till situationer då en kommun meddelar beslut. Regeringen delar därför inte Malmö kommuns uppfattning att tillämpningsområdet för 1 § 1 är för omfattande.

En informationsskyldighet som inträder redan när en marknadskontrollmyndighet *avser att vidta en åtgärd* bör innebära att den gäller redan innan några egentliga åtgärder har hunnit vidtas. Regeringen finner att det mot den bakgrunden finns anledning att förtydliga promemorians lagförslag så att det uttryckligen framgår att bestämmelsen även omfattar situationer då en kommun avser att vidta åtgärder mot varor vid händelse av en allvarlig risk.

När det gäller informationsskyldigheten enligt förordningen (EG) nr 764/2008 följer det av artiklarna 6.2 och 7 att skyldigheten inträder när ett beslut har meddelats. Lagförslaget kan göras tydligare i den delen så att det uttryckligen framgår att skyldigheten gäller för beslut.

Swedac anför att det är oklart vad som avses med begreppet *kontaktpunkter* i 1 § 3 i det remitterade förslaget. Bestämmelsen avser att reglera den typ av funktioner som beskrivs i artiklarna 9 och 10 i förordningen (EG) nr 764/2008 och som åläggs de i artiklarna angivna *kontaktpunkterna*. Regeringen bedömer mot den bakgrunden att det inte finns skäl att göra ytterligare förtydliganden med vad som avses med begreppet. Paragrafen blir dock tydligare om den delas in i en ny fjärde punkt.

Swedac anför att kommunerna bör lämna informationen i systemet ICSMS till en statlig samordnande myndighet i enlighet med vad som i övrigt gäller för det informationsutbyte som aktualiseras i kommunernas fall. Regeringen delar den uppfattningen. Bemyndigandet i 1 § 3 bör därför utformas på det sättet att informationen ska lämnas till de myndigheter som regeringen bestämmer även för den typ av information som nu avses.

8 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2014.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har lämnat förslaget utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: Lagen hinner inte träda i kraft den 1 januari 2014, istället bör i ikraftträdandet flyttas fram till den 1 juli 2014.

9 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget leder till att EU-rätten får bättre genomslag på kommunal nivå och medför inte några väsentliga kostnadsökningar för kommuner eller några ökade kostnader för företag.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller lämnar den utan invändning. *Malmö kommun* invänder att arbetsbördan för den kommunala livsmedels- och miljökontrollen har ökat avsevärt. Det omfattande bemyndigandet enligt förslaget kan leda till ett stort och kostsam informationsansvar.

Skälen för regeringens bedömning

Syftet med de föreslagna reglerna är i huvudsak att skapa förutsättningar för en mer enhetlig och sammanhållen reglering av sektorsövergripande regler som är tillämpliga vid kontroll av varor. De bakomliggande EU-rättsakternas övergripande syfte är att produkter på den inre marknaden ska uppfylla krav som tillgodoser skydd för allmänna intressen som hälsa och säkerhet samtidigt som det ska säkerställas att varors fria rörlighet på den inre marknaden inte begränsas mer än vad som är tillåtet enligt unionsrätten. Sverige är i hög grad beroende av en väl fungerande utrikeshandel och huvuddelen av den svenska varuhandeln sker på den inre marknaden. Även om det är svårt att närmare kvantifiera i vilken grad EU-förordningen bidrar till att förbättra den inre marknads funktion så är det uppenbart att den kan förväntas medföra positiva konsekvenser för svenska företag som agerar på den inre marknaden samt för svenska konsumenter som får tillgång till säkra och prisvärda produkter. De nu föreslagna reglerna syftar till att få EU-reglerna att fungera på ett effektivt sätt under svenska förhållanden och på kommunal nivå. Genom den föreslagna lagen skapas förutsättningar för att sammanfoga tre tidigare förordningar vilket har regelförenklande effekter till fördel för såväl myndigheter, kommuner som företag.

Den svenska organisationen för marknadskontroll är, som framgår ovan, decentraliserad. Som anförts ovan gällande statliga myndigheter får kostnader förenade med rutiner kring marknadskontroll i huvudsak anses vara en effekt av bakomliggande EU-förordningar och inte av nu föreslagna regler. Promemorians förslag bygger på att statliga myndigheter ska ha en samordnande roll när det gäller att lämna information om marknadskontroll. Förslaget innebär att kommunerna inom ramen för sin marknadskontroll kan komma att åläggas en utökad informationsskyldighet i förhållande till de statliga myndigheterna. Den kommunala medverkan vid kontroll av varor är emellertid begränsad varför förslaget inte bedöms medföra någon väsentlig kostnadsökning för kommunerna. Eftersom det är fråga om rapportering som måste fungera för att uppfylla EU-rättsliga krav ser regeringen inte att det inom ramen för den gällande ordningen är möjligt att avstå från att reglera eller att reglera dessa frågor på något alternativt sätt.

Det är inte möjligt att närmare kvantifiera vilka kostnader som är förenade med förslagen. Informationslämnande blir en integrerad del av den administration som är förenad med kommunal marknadskontroll och beror bland annat på i vilken omfattning sådan kontroll bedrivs. Till skillnad från Malmö kommun ser regeringen inte att förslagen kommer leda till något stort eller kostsamt informationsansvar.

Konsekvenser för företagen

Förslagen riktas endast till kommuner och medför inte några kostnader för företag. I en mera indirekt mening förväntas de föreslagna reglerna att på sikt ha regelförenklande effekter och leda till en bättre fungerande marknadskontroll och inre marknad vilket i förlängningen är till fördel för företag.

10 Författningskommentar

Lagbestämmelsen är ett normgivningsbemyndigande enligt vilken regeringen får meddela föreskrifter om åtgärder som kommunerna vidtar i samband med att de säkerställer att varor uppfyller gällande krav. Skyldigheterna följer av förordningarna (EG) nr 764/2008 och 765/2008.

1 § 1

Bemyndigandet omfattar sådan typ av informationsskyldighet som följer av artiklarna 6 och 7 i förordning (EG) nr 764/2008 (se avsnitt 5.2 och 7) samt artiklarna 20 och 22 i förordningen (EG) nr 765/2008 (se avsnitt 5.1.2)

1 § 2

Kommunerna bör medverka till upprättande av sådana program för marknadskontroll som avses i artikel 18.5 i förordning (EG) nr 765/2008

Prop. 2013/14:49 genom att bidra med underlag till sådana program (se avsnitt 5.1.1 och 7).

1 § 3

Marknadskontrollen förutsätter att kommunerna bidrar med information till allmänna informationssystem, jämför artikel 23 i förordning (EG) nr 765/2008 (se avsnitt 5.1.2 och 7)

1 § 4

Marknadskontrollen förutsätter även att kommunerna bidrar med information till de kontaktpunkter som utses, jämför artiklarna 9 och 10 i förordning (EG) nr 764/2008 (se avsnitt 5.2 och 7).

Ikraftträdande

Det föreslås att den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2014.

Sammanfattning av promemorian Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12)

Prop. 2013/14:49
Bilaga 1

Promemorian innehåller förslag till en ny lag om bemyndigande för regeringen att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn samt en ny förordning med regler om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Förordningen (2005:893) om marknadskontroll av varor föreslås upphävas. Den nya förordningen ska komplettera EU-rättsliga regler om marknadskontroll i förordningen (EG) nr 765/2008. Till den nya förordningen föreslås också flyttas regler från förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter samt förordningen (1999:762) om informationsskyldighet vid hinder för den fria rörligheten för varor. Den förstnämnda förordningen rörande kontaktpunkt och informationsförfaranden innehåller regler som kompletterar förordning (EG) nr 764/2008 om ömsesidigt erkännande på varuområdet medan den sistnämnda kompletterar förordningen (EG) nr 2679/98 om information om hinder för varors fria rörlighet på den inre marknaden.

Förslaget till en lag om bemyndigande för regeringen att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn ger regeringen möjlighet att låta föreskrifterna i den föreslagna förordningen, i relevanta delar, också gälla för den del av kommunernas verksamhet som avser sådan marknadskontroll och annan tillsyn.

De föreslagna reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Promemorians författningsförslag (Ds 2013:12)

Förslag till lag om bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att i sådan verksamhet som bedrivs för att kontrollera varor

1. informera den Europeiska kommissionen om en kommun vidtar en åtgärd som rör den fria rörligheten för varor,

2. bidra med underlag för utarbetande av program för marknadskontroll till de myndigheter som regeringen bestämmer, och

3. bidra med information till allmänna informationssystem samt till de myndigheter som regeringen bestämmer för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina skyldigheter som kontaktpunkter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Förslag till förordning om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Regeringen föreskriver följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning kompletterar följande EU-förordningar:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93³, såvitt avser marknadskontroll av varor,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 764/2008 av den 9 juli 2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat och om upphävande av beslut nr 3052/95/EG⁴, och

3. rådets förordning (EG) nr 2679/98 av den 7 december 1998 om den inre marknadens sätt att fungera i samband med den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna⁵.

Förordningen innehåller även andra bestämmelser om marknadskontroll samt om underrättelse- och rådgivningsskyldighet i vissa fall.

2 § Ytterligare bestämmelser om marknadskontroll finns i andra författningar i vilka de aktuella verksamheterna är reglerade.

Grundläggande bestämmelser om ackreditering, bedömning av överensstämmelse, annan teknisk kontroll samt CE-märkning finns i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll samt förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll.

Bestämmelser om konsumentvarors säkerhet finns i produktsäkerhetslagen (2004:451) samt produktsäkerhetsförordningen (2004:469).

Bestämmelser om skyldigheter för myndigheter att lämna uppgifter vid vissa ingripanden mot produkter finns i förordningen (1994:2035) om vissa skyldigheter för myndigheter vid ett medlemskap i Europeiska unionen.

Definitioner

3 § I denna förordning betyder

marknadskontroll den verksamhet som en statlig myndighet eller en kommun bedriver och de åtgärder som de vidtar för att se till att en vara uppfyller gällande krav,

marknadskontrollmyndighet en statlig myndighet eller en kommun som ansvarar för att utföra marknadskontroll, och

³ EUT L 218, 13.8.2008, s 30 (Celex 32008R0765)

⁴ EUT L 218, 13.8.2008, s 21 (Celex 32008R0764)

⁵ EUT L 337, 12.12.1998, s 8 (Celex 31998R2679)

samordnande myndighet en statlig marknadskontrollmyndighet som i enlighet med andra författningar har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning eller samordning inom ett visst sakområde.

Program för marknadskontroll och information till allmänheten

4 § Statliga marknadskontrollmyndigheter ska årligen utarbeta program för marknadskontroll och följa upp tidigare års program. Myndigheterna ska ge in dessa till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll.

Kommunala marknadskontrollmyndigheter ska bistå samordnande myndigheter med underlag för utarbetande av program enligt första stycket.

5 § Statliga marknadskontrollmyndigheter ska informera allmänheten om sin verksamhet och lämna motsvarande information till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll.

Marknadskontrollrådet

6 § Inom Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll finns ett Marknadskontrollråd.

Generaldirektören för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är Marknadskontrollrådets ordförande.

Marknadskontrollrådet ska besluta en arbetsordning.

7 § Marknadskontrollrådet består av statliga marknadskontrollmyndigheter, Kommerskollegium och Tullverket. De myndigheter som ingår i rådet anges i bilagan till denna förordning.

Även andra organ än de som anges i första stycket får delta i Marknadskontrollrådet.

Marknadskontrollrådets ordförande utser representanter för de myndigheter som ingår i Marknadskontrollrådet efter förslag från myndigheterna i fråga.

8 § Marknadskontrollrådet ska

1. fungera som ett nationellt samordningsorgan i frågor om marknadskontroll,
2. stödja marknadskontrollmyndigheterna i syfte att främja effektivitet i kontrollen,
3. organisera kontinuerligt erfarenhetsutbyte,
4. ansvara för spridning av allmän information om marknadskontroll,
5. underlätta allmänhetens och näringslivets kontakter med marknadskontrollmyndigheterna, och
6. främja samarbete med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater.

9 § Marknadskontrollrådet ska samråda med andra myndigheter samt med företrädare för näringsliv, konsumenter och andra intressenter i syfte att inhämta synpunkter av betydelse för marknadskontroll.

10 § Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ansvarar för sekretariatsfunktionen i Marknadskontrollrådet och ska

1. upprätta och för allmänheten göra tillgänglig en förteckning över de statliga marknadskontrollmyndigheterna, deras ansvarsområden och kontaktpersoner och lämna denna information till Europeiska kommissionen, enligt artikel 17.1 förordning (EG) nr 765/2008,

2. i samråd med Marknadskontrollrådet årligen utarbeta en handlingsplan för marknadskontroll som även ska innehålla en uppföljning av tidigare års handlingsplaner, och

3. för allmänheten göra tillgängliga de program för marknadskontroll som anges i 4 §.

Handlingarna som avses i första stycket ska ges in till regeringen.

Informationsutbyte mellan myndigheter och den Europeiska kommissionen

11 § Konsumentverket ska ansvara för att lämna information till Europeiska kommissionen i systemet för snabbt informationsutbyte enligt artikel 20.1 och 22 i förordning (EG) nr 765/2008.

Marknadskontrollmyndigheterna ska till Konsumentverket lämna den information som myndigheten behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt första stycket.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ska administrera det allmänna informationsstödsystemet enligt artikel 23 i förordning (EG) nr 765/2008 som marknadskontrollmyndigheterna ska använda.

12 § Statliga myndigheter, utom länsstyrelserna, ska informera Kommerskollegium om de meddelanden och de underrättelser som de har lämnat till ekonomiska aktörer enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 764/2008.

Kommuner och länsstyrelser ska lämna information enligt första stycket till de samordnande myndigheterna. De samordnande myndigheterna ska informera Kommerskollegium om den mottagna informationen.

Kommerskollegium ska meddela Europeiska kommissionen om beslut enligt artikel 6.2 i förordning (EG) nr 764/2008.

13 § Statliga myndigheter eller kommuner som beslutar om tillfälligt förbud enligt artikel 7 i förordning (EG) nr 764/2008 ska fullgöra sin underrättelseskyldighet gentemot Europeiska kommissionen genom att, i samband med att myndigheten underrättar den ekonomiska aktören, ge in underrättelsen till Kommerskollegium, som omgående ska vidarebefordra denna till Europeiska kommissionen.

En statlig myndighet eller en kommun som meddelar ett beslut enligt första stycket ska även underrätta den samordnande myndigheten.

14 § Information enligt 11-13 §§ ska lämnas utan dröjsmål.

Kommerskollegiums ansvar som kontaktpunkt

15 § Kommerskollegium ska som kontaktpunkt enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 764/2008

1. fullgöra den skyldighet som ankommer på kontaktpunkten enligt artikel 10 i förordningen, och
2. förse regeringen med statistik och underlag för den årliga rapporteringen till Europeiska kommissionen, enligt artikel 12 i förordningen.

16 § Statliga myndigheter och kommuner ska till Kommerskollegium utan dröjsmål lämna den information som behövs för att kollegiet i egenskap av kontaktpunkt ska kunna tillhandahålla information enligt artikel 10 i förordning (EG) nr 764/2008.

Förfaranden vid åtgärder med anledning av faktiska hinder för den fria rörligheten av varor

17 § Kommerskollegium ska för Sveriges räkning

1. fullgöra den informationsskyldighet för medlemsstaterna som anges i artiklarna 3–5 i förordning (EG) nr 2679/98, och
2. ta emot sådan information som avses i artiklarna 4.2 och 5.1 i samma förordning.

18 § Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna, Tullverket, Kustbevakningen, Post- och telestyrelsen samt Transportstyrelsen ska utan dröjsmål underrätta Kommerskollegium om

1. sådana hinder som avses i artikel 1 i förordning (EG) nr 2679/98 och som de får kännedom om i sin verksamhet, och
 2. de åtgärder som har vidtagits eller planeras för att undanröja hindret.
- De myndigheter som anges i första stycket ska på begäran lämna sådan information till Kommerskollegium som är nödvändig för att kollegiet ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt 17 §.

Underrättelse- och rådgivningsskyldighet

Underrättelse till regeringen och andra myndigheter

19 § Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Konsumentverket ska hålla regeringen och berörda myndigheter underrättade om information av särskild betydelse rörande tillämpningen av denna förordning.

Underrättelse om formell invändning mot standard

20 § En statlig marknadskontrollmyndighet ska underrätta Kommerskollegium, om myndigheten framställer en invändning mot en harmoniserad standard eller förslag till sådan standard på den grunden att standarden inte uppfyller de krav som den syftar till att uppfylla.

Rådgivningsskyldighet

21 § Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Konsumentverket ska, inom ramen för sina respektive ansvarsområden, ge råd till myndigheter rörande tillämpningen av denna förordning.

Bemyndigande

22 § Kommerskollegium får meddela föreskrifter om verkställighet av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2014. Genom förordningen upphävs

1. förordningen (1999:762) om informationsskyldighet vid hinder för den fria rörligheten av varor,
2. förordningen (2005:893) om marknadskontroll av varor, och
3. förordningen (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter.

Förteckning över remissinstanserna

Svea Hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Sieps, Rikspolisstyrelsen, Konsumentverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Kommerskollegium, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen, Socialstyrelsen, Statskontoret, Boverket, Folkhälsoinstitutet, Skatteverket, Tullverket, Lotteriinspektionen, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för radio och tv, Arbetsmiljöverket, Energimyndigheten, Läkemedelsverket, Elsäkerhetsverket, Transportstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Regelrådet, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Östergötland, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Skåne, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Dalarna, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Kalmar kommun, Varbergs kommun, Kumla kommun, Sigtuna kommun, Östhammars kommun, Arvika kommun, Sunne kommun, Göteborgs kommun, Malmö kommun, Stockholms stad, Sveriges kommuner och landsting, Teknikföretagen, Företagarna samt Konsumentvägledarnas förening.

Kungsbacka kommun, Vallentuna kommun, Skurups kommun, Södertälje kommun, Höör kommun, Älvkarleby kommun, Tomelilla kommun, Gagnef kommun, Rättviks kommun, Strömstad kommun, Finspångs kommun, Töreboda kommun, Strömsunds kommun, Vindelns kommun, Pajala kommun, Sölvesborgs kommun, Enköpings kommun, Nässjö kommun, Bodens kommun, Mora kommun, Svensk handel, Svenskt näringsliv, Sveriges konsumenter och Näringspunkten har inte hörts av.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-10-02

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Gudmund Toijer och Olle Stenman.

Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Enligt en lagrådsremiss den 26 september 2013 (Utrikesdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Magnus Bygdemark, biträdd av ämnessakkunnige Ola Brohman.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 november 2013

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Borg, Billström, Adelsohn Liljeroth, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Hatt, Ek, Löf, Enström, Arnholm, Svantesson

Föredragande: statsrådet Björling

Regeringen beslutar proposition 2013/14:49 Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Rättsdatablad

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU- regler
Lag med be- myndigande att meddela vissa föreskrifter om mark- nadskontroll av varor och annan när- liggande tillsyn	1 §	32008R0765 32008R0764